

ಸುಗಮಗೋಚರವೆಂದು ಪದೇ ಪದೇ ಸಾರುತ್ತವೆ. ಮಾನವ ಜೀವನದ ಎಲ್ಲಾ ದುರಂತಗಳಿಗೂ ಈ ಅರ್ಥ ಕಾಮಗಳೇ ಕಾರಣ. ಇವನ್ನು ಗೆದ್ದವನಿಗೆ ಮೋಕ್ಷಪಥವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಇದೇ ನಮ್ಮ ರಾಸ್ತಾಗ್ರಂಥಗಳ, ಹಿರಿಯರ ಉಪದೇಶ.

ಮೋಕ್ಷವೇ ಜೀವನದ ಆದರ್ಶ

ಮೋಕ್ಷ ಎಂದರೇನು? ಸತತವಾಗಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿರುವ ಕಷ್ಟಮುಖಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಪಡೆಯುವುದನ್ನೇ ಮೋಕ್ಷವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ನಾವು ಈ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪಡೆಯಬಹುದಾದ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮತ್ತು ಗರಿಷ್ಠವಾದ ಸುಖವೇ ಇಂದ್ರಿಯಾತೀತ ಸುಖ. ಅದನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವುದೇ ಮೋಕ್ಷ ಅಥವಾ ಮುಕ್ತಿ.

ಈ ಮುಕ್ತಿಗಾಗಿ ಅಗತ್ಯವಾದುದು ಜ್ಞಾನಾರ್ಜನೆ. ಭಕ್ತಿ, ಕರ್ಮ ಮತ್ತು ಯೋಗಗಳು ಈ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಪೂರ್ವಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡುತ್ತವೆ. ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ನೆರವಾಗುವ ಸಾಧನ ಪಥಗಳು ಅವು. ಈ ಮೋಕ್ಷಸಾಧನೆಗೆ ನಾಲ್ಕು ಅರ್ಹತೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕೆಂದು ಶ್ರೀಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ಬೋಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಿತ್ಯಾನಿತ್ಯ ವಸ್ತು ವಿವೇಕ, ಇಹಲೋಕ ಮತ್ತು ಪರಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ದೊರಕುವ ಫಲಗಳಲ್ಲಿ ಅನಾಸಕ್ತಿ, ಶಮದಮಾದಿ ಜಟ್ ಸಂಪತ್ತು ಮತ್ತು ಮುಮುಕ್ಷುತ್ವ - ಈ ನಾಲ್ಕು ಅರ್ಹತೆಗಳಿದ್ದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಸಾಧನೆಗೆ ತೊಡಗಬಹುದು.

ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ನಾನಾ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿ, ನಾಶವಾಗುವ

ಈ ಜಗತ್ತು ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ಜೀವರಾಶಿಗಳು ನಿತ್ಯವೇ ಅಥವಾ ಇದಕ್ಕಿಲ್ಲಾ ಕಾರಣವಾದ ತ್ರಿಕಾಲಾಬಾಧಿತವಾದ ಆತ್ಮವಸ್ತು ನಿತ್ಯವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಆತ್ಮಸಾಧನೆ ಮಾಡುವವನು ದೃಢಪಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಫಲಗಳ ಆಸೆಯಿಂದ ತಾನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕರ್ಮಗಳ ಫಲಗಳನ್ನು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಬೇಕು. ಅಂತರಂಗ ಮತ್ತು ಬಹಿರಂಗ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಮೇಲೆ ಹತೋಟಿ ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿ ಅಂತರಂಗ ಇಂದ್ರಿಯವೆಂದರೆ ಮನಸ್ಸು, ಬಹಿರಂಗ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೆಂದರೆ, ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳು ಮತ್ತು ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಗಳು. ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಸಾಧಕನು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ಮೋಕ್ಷಪ್ರೇಕ್ಷಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ಇದಿಷ್ಟೂ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಆತನು ಬ್ರಹ್ಮ-ಆತ್ಮ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಗೆ ಅರ್ಹತೆ ಪಡೆದು, ಜ್ಞಾನ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಾಧನೆ ನಡೆಸಬಹುದು.

ಹುಟ್ಟುವ, ಸಾಯುವ, ಸದಾ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗುವ ಈ ಜಗತ್ತು ಮತ್ತು ಜೀವರಾಶಿಗಳು ಸತ್ಯವಲ್ಲ, ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದೇ ಸತ್ಯವೆಂಬ ಅರಿವು ದೃಢವಾದಾಗ, ಸಾಧಕನಿಗೆ ಜಗತ್ತಿನ ಆಸೆ ಆಮಿಷಗಳ ಪ್ರಲೋಭನೆ ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆತನು ಗುರುವಿನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಸಾಧನಾಪಥದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಾನೆ; ಆತ್ಮವಸ್ತುವನ್ನು ಅನುಭವಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ಈ ಸೃಷ್ಟಿ, ಇದರಲ್ಲಿಯ ಜೀವರಾಶಿಗಳು, ಇವಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಕಾರಣವಾದ ಈಶ್ವರ - ಈ ಎಲ್ಲಾ ಬ್ರಹ್ಮವೇ ಎಂಬ ಸತ್ಯವನ್ನು ಆಗ ಸಾಧಕನು ಅರಿಯುತ್ತಾನೆ. ಆತ್ಮತತ್ವದಲ್ಲಿ ನೆಲೆನಿಲ್ಲುತ್ತಾನೆ. ಇದೇ ಜೀವನದ ಪರಮೋಚ್ಚ ಮೌಲ್ಯ. ಇದನ್ನೇ ಮೋಕ್ಷ ಸ್ಥಿತಿ ಎನ್ನುವುದು. ★

ಸ್ನೇಹಪ್ರಭ

ಇತರರು ತೆಗಳಿರುವುದನ್ನು, ಹೀಯಾಳಿಸುವುದನ್ನು ಹೇಗೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು?

“ಹೊಗಳುವುದು, ತೆಗಳುವುದು, ಉಗುಳುವುದು ಎಲ್ಲವೂ ತೊಲಗುವುದು ಆ ದಿವ್ಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಾ.”
- ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ.

ಆದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲೇಬಾರದು. ಬುದ್ಧನು ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮನೆಯ ಯಜಮಾನನು ಬುದ್ಧನನ್ನು ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಬೈದನು. ಅವನ ಬೈಗಳ ಆತಿಥ್ಯ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಬುದ್ಧನು ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು ಕೇಳಿದನು: “ಯಾರಾದರೂ ಏನಾದರೂ ನೀಡಿದುದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸದಿದ್ದರೆ ಅದು ಯಾರಿಗೆ ಸೇರುತ್ತದೆ?” “ನೀಡಿದವನಿಗೆ!” ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದನು ಯಜಮಾನ. ಅದಕ್ಕೆ ಬುದ್ಧ ಹೇಳಿದನು, “ಹಾಗಾದರೆ ನೀನು ನನಗೆ ನೀಡಿದ ಈ ಬೈಗಳನ್ನು ನಾನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ.” ಸೂರ್ಯನ ಕಡೆ ಉಗುಳಿದರೆ ಆ ಉಗುಳು ನಮ್ಮ ಮುಖದ ಮೇಲೆಯೇ ಬೀಳುತ್ತದೆಯಲ್ಲವೇ?

ಹೊಗಳಿಕೆ ಮತ್ತು ತೆಗಳಿಕೆ ಎರಡನ್ನೂ ನಾವು ಉದಾಸೀನಭಾವದಿಂದ ನೋಡಬೇಕು. ಹೊಗಳಿಕೆ ಬೇಕಾದರೆ ತೆಗಳಿಕೆಗೂ ನಾವು ಸಿದ್ಧರಾಗಿರಬೇಕು. ಹೊಗಳಿಕೆಗೆ ಉಬ್ಬಿ ತೆಗಳಿಕೆಗೆ ಕುಗ್ಗುವ ನಾವು ಬಾಹ್ಯ ಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ದಾಸರಾಗಿದ್ದೇವೆ! ಈ ದಾಸ್ಯ ನಮ್ಮನ್ನು ನಾಚಿಸಬೇಡವೆ? ಇದೊಂದು ದಯನೀಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲವೇ? ಆದ್ದರಿಂದ ನಿಂದಾಸ್ತುತಿಗಳನ್ನು ನಾವು ಮೀರಿಹೋಗಬೇಕು.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತೆಗಳುವವರು ನಮ್ಮ ದೋಷಗಳನ್ನೇ ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ನಮಗೆ ಈ ದೋಷಗಳ ಅರಿವಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳಲು ಇದೊಂದು ಅವಕಾಶ. ನಮ್ಮನ್ನು ಇತರರು ತೆಗಳುವಾಗ ಒಳಗಡೆಯಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಾವು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಈ ಸದವಕಾಶಗಳು ಎಲ್ಲರೂ ನಮ್ಮನ್ನು ಹೊಗಳುತ್ತಿದ್ದರೆ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ.

ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ನಮ್ಮವರನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು. ಆಗ ತೆಗಳಿಕೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ದೋಷವಾಗಿ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ನೋವಾದರೂ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಇಲ್ಲದೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಹಿರಿಯರು ಹೇಳುವಂತೆ ಹಲ್ಲು ನಾಲಗೆಯನ್ನು ಕಚ್ಚಿದಾಗ ನಾವು ಹಲ್ಲಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದನ್ನು ಬೈಯುವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಹಲ್ಲುನಾಲಗೆಗಳಿಬ್ಬರೂ ನಮ್ಮವರೇ ಅಲ್ಲವೇ? ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಶ್ರೀಮಾತೆ ಶಾರದಾದೇವಿಯವರು “ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ನಮ್ಮವರನ್ನಾಗಿಸುವುದನ್ನು ಕಲಿತುಕೊ, ಯಾರೂ ಪರರಲ್ಲ” ಎಂದು ಉಪದೇಶಿಸಿದರು. (ಬರಹ: ಸ್ವಾಮಿ ನಿತ್ಯಸ್ಥಾನಂದ)